

Sygn. akt V GC 2133/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kielcach V Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Michał Derela

protokolant st. sekr. sąd Wioletta Jekielek

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2016 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...)Sp.j. w K.

przeciwko A. D.

o: zapłatę

I - zasądza od A. D. na rzecz (...)Sp.j. w K. kwotę 373,46 zł (trzysta siedemdziesiąt trzy zł czterdzieści sześć gr) z odsetkami ustawowymi od 22 października 2015 r. do dnia zapłaty,

II - oddala powództwo w pozostałej części,

III - znosi wzajemnie koszty procesu między stronami.

SSR Michał Derela

Sygn. akt 2133/15

UZASADNIENIE

W dniu 22 października 2015 roku (...), spółka jawna w K. pozwała A. D. o zapłatę 20.028,02 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód podał, że pozwana w ramach prowadzonej przez siebie działalności kilka razy w miesiącu dokonywała zakupów w hurtowni powoda. Pozwana nie uregulowała należności wynikającej z faktury VAT nr (...) na kwotę 6,09 zł. Oprócz wskazanej powyżej należności, pozwana opóźniała się w zapłacie należności wynikających z wystawianych faktur. Powód wystawił pozwanej wezwanie do zapłaty nr (...), które obejmowało kwotę odsetek od nieterminowo uregulowanych faktur w kwocie 212,91 zł, a także kwotę 18 340,16 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, o których mowa w art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Powód wystawił także notę odsetkową nr(...) z dnia 05.08.2015 r., która obejmowała 34,69 zł tytułem odsetek i 1509,45 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności i wezwanie do zapłaty (...)/W obejmujące należność główną 6,09 zł, 0,06 zł tytułem odsetek i 165,20 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. Pozwana zapłaciła odsetki z wezwania do zapłaty nr (...) w kwocie 212,91 zł, a także kwotę 27,57 zł tytułem odsetek wynikających z noty odsetkowej (...). W dalszym ciągu pozostają do zapłaty:

- kwota 18.340,16 zł z wezwania (...),

- kwota 1509,45 zł rekompensaty kosztów odzyskiwania należności i 7,12 zł (kwota sprostowana na rozprawie 29. 4. 2016 r.) tytułem odsetek z noty odsetkowej(...),

- kwota 6,09 zł należności głównej z faktury VAT (...) i 165,20 zł rekompensaty za koszty odzyskiwania należności wskazanej w wezwaniu (...).

Powód podniósł, że przedmiotowe transakcje należy uważać za transakcje handlowe w rozumieniu art. 4 ustawy o transakcjach handlowych. Stosownie do art. 10 ust. 1 tej ustawy powód domaga się zapłaty rekompensaty poniesionych przez niego kosztów odzyskiwania należności w wysokości po 40 EUR (od każdej ze wskazanych w wezwaniu do zapłaty faktur), przeliczonej na złote według średniego kursu euro, ogłoszonego przez NBP ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. Kwota ta w niniejszej sprawie wynosi łącznie 20.014,81 zł. Powód prowadził przesadową windykację należności wskazanych w wezwaniach do zapłaty i nocie odsetkowej. Powód poniósł szereg kosztów związanych z próbami odzyskania należności, takich jak prowadzenie windykacji telefonicznej, sporządzanie wezwań i upomnień, a także zarządzanie przedstawicielami handlowymi prowadzącymi także działania windykacyjne w terenie, które zmniejszają ich efektywność w zakresie pozyskiwania zamówień. Ponadto powód współpracuje z dwiema kancelariami prawnymi w celu windykacji należności. Kwota 40 EUR stanowi swoisty ryczałt, który jest należny wierzycielowi w co najmniej takiej właśnie wysokości. Wskazana wyżej ustawa, jak i będąca jej podstawą dyrektywa z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w transakcjach handlowych (...) zawierają mechanizmy ochronne dla wierzyciela, nie zaś dłużnika. Wierzyciel nie jest zobowiązany wykazywać podjęcia czynności zmierzających do odzyskania należności i poniesienia ich kosztów.

W odpowiedzi na pozew wniesionej 13 kwietnia 2016 r. pozwana uznała żądanie o zapłatę 27,12 zł z tytułu odsetek z noty (...) oraz 80 euro kosztów windykacji, a w pozostałym zakresie wniosła o „odrzućcie żądania”. W uzasadnieniu podniosła, że zgodnie z wezwaniem do zapłaty, należność za fakturę nr (...) została uregulowana 5 sierpnia 2015 roku, mimo iż data wystawienia faktury (...) 06.2015 r. miała miejsce po zakończeniu przez nią działalności gospodarczej. Wszelkie należności wynikające z transakcji głównych w postaci faktur zostały uregulowane, zaś pozostała kwota opiewa na 27,12 zł tytułem odsetek i pozwana nie kwestionuje jej zasadności. Pozwana kwestionuje kwotę 20.014,81 zł z tytułu tzw. kosztów windykacji jakie rzekomo poniósł powód. Za jedyne koszty windykacji jakie poniósł powód należy uznać koszty związane ze sporządzeniem zbiorczego wezwania do zapłaty nr (...) oraz noty odsetkowej (...) zsumowanej kwoty 80 euro. Pozwana podniosła, iż umowa współpracy w zakresie sprzedaży zasileń między nią a powodem nie wspomina o jakichkolwiek kosztach windykacji, jedynie o prawie zablokowania możliwości sprzedaży zasileń w wypadku naruszenia umowy, w szczególności jakichkolwiek nieprawidłowości w rozliczaniu należności. Zgodnie z §6 pkt. 4 umowy należność miała być płatna w terminie 5 dni od dnia wystawienia faktury. Powód nagminnie łamał to postanowienie, skracając czas płatności faktury do 1 dnia, naliczając nieuzasadnione odsetki oraz rażące koszty windykacji. Ponadto zgodnie z art. 554 kc wszelkie roszczenia, których termin płatności był wcześniejszy niż 9 września 2013 przedawniły się. Mimo to pozwana opłacała te faktury wraz z odsetkami. Istotnym również jest, że większość opóźnień w płatnościach nie wynika z winy pozwanej. Na podstawie ustnych ustaleń z przedstawicielem dokonywała płatności gotówką w momencie odebrania kolejnego zamówionego towaru, której częstotliwość nie zawsze mieściła się w terminie 5 dni i ten stan przez powoda był akceptowany od początku współpracy i nigdy nie zgłaszał sprzeciwu, a tym bardziej nie wysuwał roszczeń o zapłatę dodatkowych kosztów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) spółka jawna w K. pozostawał w stosunkach handlowych z pozwaną A. D., prowadzącą działalność jako Sklep (...) (...) polegających na sprzedaży jej towarów handlowych, a nadto strony łączyła umowa współpracy w zakresie sprzedaży zasileń z dnia 20 maja 2013 r. (bezsporne).

Powód wystawił na rzecz pozwanej m.in. fakturę VAT z dnia 5.06.2015 r. nr (...) na kwotę 6,09 zł płatną do 19 czerwca 2015 r. z tytułu dzierżawy terminala H.. (bezsporne, faktura k. 11)

Powód wystawił pozwanej wezwanie do zapłaty nr (...) z dnia 27.03.2015 r., które obejmowało należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie 109 faktur VAT wystawionych na jej rzecz między 29 maja 2013 r. a 4 marca 2015 r., a nadto faktur korygujących, na sumę 52.201,14 zł. Pozwana uiszczyła całość należności z powyższych faktur VAT. Powód naliczył w wezwaniu kwotę odsetek za opóźnienie w zapłacie 212,91 zł, a także kwotę 18 340,16 zł tytułem rekompensaty kosztów odzyskiwania należności. (bezsporne, wezwanie do zapłaty, k.12-20)

Ponadto, powód wystawił pozwanej notę odsetkową nr (...)z dnia 05.08.2015 r., obejmującą należności z tytułu odsetek za opóźnienie w zapłacie 11 wystawionych na jej rzecz między 15 kwietnia 2015 r. a 7 maja 2015 r. faktur VAT, na łączną kwotę 1835,97 zł. Pozwana uiszczyła całość należności z powyższych faktur VAT. Powód naliczył w wezwaniu kwotę odsetek za opóźnienie w zapłacie 34,69 zł tytułem odsetek i 1509,45 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. (bezsporne, nota k.23)

Powód również wystawił pozwanej wezwanie do zapłaty (...)z 5. 8. 2015 r. obejmujące należność główną 6,09 zł, 0,06 zł tytułem odsetek i 165,20 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności. (bezsporne, wezwanie k.25).

Pozwana zapłaciła 212,91 zł tytułem całości odsetek z wezwania do zapłaty nr (...) oraz 27,57 zł tytułem części odsetek z noty odsetkowej (...). (bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

W powyżej ustalonym zakresie stan faktyczny jest bezsporny i wynika z niekwestionowanych dokumentów prywatnych. Pozwana w szczególności nie kwestionowała, że powód wystawił z tytułu sprzedaży towarów i usług faktury VAT określone w wezwaniu do zapłaty i notcie odsetkowej, za które dokonała zapłaty z opóźnieniem. Pozwana również w istocie nie zakwestionowała zasadności dochodzenia od niej kwoty 6,09 zł z tytułu dzierżawy terminala.

Zgodnie z art. 213. § 2 kpc, sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W niniejszej sprawie pozwana uznała powództwo co do kwoty 27,12 zł, zatem Sąd, wobec braku przesłanek negatywnych, jest tym związany. Zaznaczyć należy jednak, że kwota ta obejmuje w istocie 7,12 zł tytułem odsetek na podstawie 481 § 1 kc (kwota odsetek sprostowana przez pełnomocnika powoda na rozprawie) oraz 6,09 zł tytułem należności za dzierżawę terminala i 0,06 zł odsetek od tej kwoty. Pozwana podniosła co prawda, że zgodnie z wezwaniem do zapłaty, należność z faktury (...) została uregulowana 5 sierpnia 2015 roku, jednakże z treści wezwania do zapłaty z 5 sierpnia 2015 r. wynika właśnie brak zapłaty.

Odnośnie pozostałych kwot dochodzonych tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, trafne jest co do zasady stanowisko powoda, że w sprawie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 403), gdyż stronami transakcji byli przedsiębiorcy, a przedmiotem transakcji były odpłatne dostawy towarów i świadczenie usług udostępnienia terminala i sprzedaży zasileń. Zgodnie zatem z art. 10 ust. 1 powołanej ustawy, wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, bez wezwania, przysługuje od dłużnika z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności równowartość kwoty 40 euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne. W niniejszej sprawie powód (wierzyciel) nabył uprawnienie do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy, gdyż wierzyciel spełnił swoje świadczenia i nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w wezwaniu do zapłaty, którego funkcję pełni faktura VAT z określonym terminem zapłaty.

Mimo to, w ocenie Sądu, roszczenie powoda w takim zakresie, jak zostało sformułowane, jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, a także zasadami współżycia społecznego (art. 5 kc). Co prawda dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (Dz.U.UE L z dnia 23 lutego 2011 r.), której implementacją jest wskazana wyżej ustawa, wprost formułuje cel rekompensaty jako zniechęcenie dłużników do opóźnień w płatnościach (pkt 19 preambuły),

jednakże nie ulega wątpliwości, że instytucja rekompensaty stanowi zryczałtowaną rekompensatę poniesionych kosztów, a nie może prowadzić do wzbogacenia wierzyciela. Należy podkreślić, że pkt 19 preambuły stanowi, że konieczna jest „uczciwa rekompensata” za ponoszone przez wierzycieli koszty odzyskiwania należności w związku z opóźnieniami w płatnościach, co zdaniem Sądu nakazuje branie pod uwagę nie tylko korzyści wierzyciela. Również Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt III CZP 94/15 (Biul.SN 2015/12/11) wyraził pogląd, że mając na uwadze dolegliwość dla dłużnika takiej sankcji, do sądu orzekającego w sprawach o przyznanie równowartości 40 euro, należy zbadać, czy w okolicznościach konkretnej sprawy wierzyciel nie nadużył przyznanego mu prawa, biorąc pod uwagę art. 5 k.c.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, rażący jest stosunek kwoty żądanej tytułem rekompensaty (20.014,81 zł) do kwoty naliczonych odsetek za opóźnienia (247,60 zł). Kwota odsetek świadczy w ocenie Sądu w rzeczywisty sposób o szkodzie poniesionej przez powoda tytułem opóźnień, a także o obiektywnie znikomej skali tychże opóźnień, zwłaszcza biorąc pod uwagę ilość wystawionych w toku współpracy faktur VAT – ponad 100 w ciągu 2 lat. Co więcej, kwota żądana tytułem rekompensaty osiąga rząd wielkości ogólnej wartości sprzedaży towarów i usług przez powoda na rzecz pozwanej przywołanej w sprawie (54.043 zł), stanowiąc ponad 1/3 wartości tej sprzedaży.

Należy także zauważyć, że powód nie wykazał w żaden sposób, aby podjął jakiegokolwiek działania związane z windykacją poszczególnych należności poza sporządzeniem zbiorczego wezwania do zapłaty w dniu 27. 3. 2015 r. oraz noty i wezwania 5. 8. 2015 r., a jego twierdzenia w tym zakresie są ogólne i gołosłowne. Co prawda powód nie musi wykazywać, aby nabyć prawo do zryczałtowanej rekompensaty, że podejmował jakiegokolwiek czynności windykacyjne, niemniej kwestia ta ma niewątpliwie znaczenie z punktu widzenia zgodności żądania z zasadami z art. 5 kc. Nie bez znaczenia jest, że jak wynika ze stanowiska pozwanej, fakt dokonywania płatności gotówką z opóźnieniem w momencie odebrania kolejnego zamówionego towaru był akceptowany przez przedstawicieli powoda od początku współpracy.

W konsekwencji, żądanie rekompensaty w takim zakresie zdaniem Sądu zmierza jedynie do wzbogacenia się powoda kosztem pozwanej i wobec tego jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, a z uwagi na rozmiar dysproporcji, także z zasadami współżycia społecznego, jak zasada uczciwości i lojalności kontraktowej. Tym samym, nie korzysta ono z ochrony (art. 5 kc).

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał za usprawiedliwioną uczciwą rekompensatę za koszty odzyskiwania należności w równowartości dwóch kwot 40 euro, odpowiadających faktycznym czynnościom wykazanym przez powoda, przeliczonych na złote według najwyższego kursu euro z okresu wskazanego przez powoda, to jest po 173,17 zł.

Wobec powyższego, na podstawie art. 481 §1 kc i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda łącznie 373,46 zł, z dalszymi odsetkami ustawowymi do 22 października 2015 r. – dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty naliczonymi na podstawie art. 481 §1 i 482 §1 kc. W pozostałym zakresie Sąd natomiast oddalił powództwo jako niezasadne.

Z uwagi na to, że roszczenie powoda okazało się zasadne w znikomej części, a pozwana nie wykazała poniesienia kosztów procesu, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł koszty procesu między stronami.

SSR M. Derela